

Sygn. akt V Ca 1311/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 listopada 2021 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie V Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Bogusława Jarmołowicz-Łochańska

po rozpoznaniu w dniu 9 listopada 2021 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa R. S.

przeciwko (...)z siedzibą w S. w I.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy – Mokotowa w Warszawie

z dnia 3 marca 2021 r., sygn. akt II C 1910/20 upr

oddala apelację.

Bogusława Jarmołowicz-Łochańska

Sygn. akt. V Ca 1311/21

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 5 sierpnia 2020 r. (data nadania) powód R. S. domagał się zasądzenia od pozwanego (...) z siedzibą w S. (I.) kwoty 250 euro wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 8 listopada 2018 r. do dnia zapłaty oraz zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych.

W odpowiedzi na pozew pozwany (...) z siedzibą w S. (I.) w pierwszej kolejności podniósł zarzut braku jurysdykcji krajowej, domagając się odrzucenia pozwu. W tym zakresie pozwany powołał się na postanowienie 2.4 Ogólnego Regulaminu Przewozu (...), poddające wszelkie spory z tytułu umowy przewozu jurysdykcji sądów (...) Pozwany wskazał, że poddanie jurysdykcji sądów (...) sporów wynikających z umowy przewozu przewidziane zostało zarówno w rozporządzeniu Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych, jak również w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych.

W piśmie procesowym z dnia 12 listopada 2020 r. powód podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie. W odniesieniu do podniesionego przez pozwanego zarzutu braku jurysdykcji krajowej powód wskazał, że art. 2.4 Ogólnego Regulaminu Przewozu (...) stanowi niedozwoloną klauzulę umowną. Odnosząc się do zarzutu

przedawnienia, powód oświadczył, że na gruncie przedmiotowej sprawy winien znaleźć zastosowanie sześcioletni termin przedawnienia przewidziany w prawie (...).

W piśmie procesowym z dnia 29 stycznia 2021 r. pozwany podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie. Pozwany zwrócił uwagę na niekonsekwencję stanowiska prezentowanego przez stronę powodową, wskazując że w kwestii przedawnienia powód domaga się zastosowania prawa (...), zaś w odniesieniu do oceny klauzul wyboru prawa w kwestii przedawnienia, brak jest podstaw do przyjęcia, że należy w tym zakresie stosować prawo (...).

Wyrokiem z dnia 3 marca 2021 r., Sąd Rejonowy dla Warszawy – Mokotowa w Warszawie w punkcie 1 odmówił odrzucenia powzy; w punkcie 2 oddalił powództwo; w punkcie 3 zasądził od R. S. na rzecz (...) z siedzibą w S. w I. kwotę 287 zł (dwieście osiemdziesiąt siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia wywiódł powód, zaskarżając powyższy wyrok Sądu Rejonowego w części tj., w zakresie pkt. 2 i 3 wyroku. Jednocześnie zarzucając mu:

1. Naruszenie prawa materialnego tj. art. 2.4 Warunków i postanowień z 15 sierpnia 2017 r. (dalej Ogólne Warunku Przewozu, OWP) przez błędną jego wykładnię i uznanie, iż przepis ten odnosi się do zagadnienia wykładni prawa, nie zaś poddania stosunku prawnego pomiędzy stronami prawa (...).

2. Naruszenie prawa materialnego tj. art. 65 kodeksu cywilnego poprzez dokonanie błędnej wykładni art. 2.4 Warunków i postanowień z 15 sierpnia 2017 r. polegającej na uznaniu, iż w ramach tego przepisu uzgodniły poddanie zawartej umowy jedynie interpretacji według prawa (...).

3. Naruszenie prawa materialnego tj art. 385¹ § 1 kc poprzez jego błędne zastosowanie polegające na wyeliminowaniu z treści art. 2.4 Ogólnych Warunków Przewozu postanowień dotyczących wyboru prawa (...), podczas gdy przepis ten w tym zakresie nie był kwestionowany przez powoda jako konsumenta i nie naruszał praw konsumenta w sposób rażący, a jego stosowanie w tym zakresie jest zgodne z wolą powoda - konsumenta, co wobec treści art. 385¹ § 2 kc winno prowadzić do pozostawienia niekwestionowanego przepisu.

4. Naruszenie prawa materialnego tj art. 117¹ § 1 i 2, k.c. w zw. z art. 5 kc poprzez ich niewłaściwe niezastosowanie w sytuacji gdy podniesienie przez pozwanego zarzutu pozwanego stanowi nadużycie zasad współzycia społecznego, albowiem powód pozostawał w usprawiedliwionym przekonaniu co do stosowania prawa (...) do oceny terminu przedawnienia roszczenia powoda w związku z treścią Ogólnych Warunków Przewozu stosowanych i zredagowanych przez pozwanego.

Wskazując na powyższe zarzuty wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt 2) poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 250 euro (słownie: dwieście pięćdziesiąt euro) wraz z odsetkami za opóźnienie od dnia 8 listopada 2018 roku do dnia zapłaty tytułem zryczałtowanego odszkodowania na podstawie rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 roku. Zmianę zaskarżonego wyroku w pkt 3) poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych oraz zwrotu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł. Zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu za postępowanie przed Sądem Okręgowym.

Ewentualnie wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku w części to jest w pkt 2 i 3 i przekazanie sprawy w tym zakresie do Sądu Rejonowego celem ponownego jej rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd II instancji nie prowadził postępowania dowodowego, zatem na podstawie art. 505¹³ § 2 k.p.c. uzasadnienie wyroku obejmować będzie wyjaśnienie podstawy prawnej rozstrzygnięcia z przytoczeniem przepisów prawa. W postępowaniu uproszczonym apelacja może być oparta jedynie na zarzucie naruszenia prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie oraz zarzucie naruszenia przepisów postępowania, jeżeli mogło ono mieć wpływ na wynik sprawy (art. 505⁹ § 1 pkt 1 i pkt 2 k.p.c.).

W opinii Sądu Okręgowego zaskarżone orzeczenie Sądu pierwszej instancji odpowiada prawu. Sąd Rejonowy nie dopuścił się żadnego z zarzucanych mu uchybień, a wyrok Sądu Rejonowego zarówno, co do podstawy faktycznej, jak i prawnej jest w ocenie Sądu Odwoławczego prawidłowy. Wobec czego, w niniejszej sprawie Sąd II instancji na podstawie art. 382 k.p.c. przyjął ustalenia faktyczne i wnioski prawne Sądu Rejonowego jako swoje własne.

Analiza wywiedzionego środka zaskarżenia daje podstawy do stwierdzenia, iż owa apelacja w głównej mierze dotyczy oceny kwestii przedawnienia roszczenia powoda, tj. ustalenia czy na gruncie przedmiotowej sprawy zastosowanie znajdują przepisy prawa (...) przewidujące sześcioletni termin przedawniania roszczeń wynikających z umowy przewozu czy przepisy prawa polskiego. Zdaniem apelującego Sąd pierwszej instancji błędnie uznał, iż prawem właściwym do rozstrzygnięcia sprawy jest prawo polskie. Zdaniem powoda, strony zawarły skuteczną umowę co do prawa właściwego dla nawiązanego między nimi stosunku prawnego.

Zgodnie z zapisem klauzuli zawartej w art. 2 ust 4 Ogólnego Regulaminu Przewozu (...) ((...)) „o ile Konwencja, przepisy obowiązującego prawa lub zawarta umowa przewozu lotniczego nie stanowią inaczej, niniejsze Warunki i Postanowienia oraz nasze regulacje będą podlegały prawu irlandzkiemu, zgodnie z którym należy je interpretować”. Powołane postanowienie już w swej treści zawiera wskazanie, że ma ono zastosowanie tylko przy braku odmiennych uregulowań wynikających z obowiązującego prawa. W konkluzji w pierwszej kolejności Sąd pierwszej instancji winien był zbadać, czy obowiązujące przepisy prawa nie sprzeciwiały się takiemu zdefiniowaniu jurysdykcji, a w szczególności, czy rzeczony zapis mógł skutecznie wiązać konsumenta w świetle przepisów o niedozwolonych postanowieniach umownych, w tym w świetle regulacji art. 385⁽³⁾ pkt 23 k.c. stanowiącego, że w razie wątpliwości uważa się, że niedozwolonymi postanowieniami umownymi są te, które w wyłączają jurysdykcję sądów polskich lub poddają sprawę pod rozstrzygnięcie sądu polubownego polskiego lub zagranicznego albo innego organu, a także narzucają rozpoznanie sprawy przez sąd, który wedle ustawy nie jest miejscowo właściwy (test abuzywności).

Abuzywność postanowienia umownego wiąże się ze spełnieniem łącznie czterech warunków tj. zawarcia umowy z konsumentem, brakiem indywidualnego uzgodnienia jego treści, ukształtowaniem praw i obowiązków konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami oraz rażąco naruszający jego interesy, a także niemożnością jego klasyfikacji jako postanowienia sformułowanego jednoznacznie, a odnoszącego się do głównych świadczeń stron. Co do pierwszego z powyższych warunków, nie budzi wątpliwości Sądu, że w świetle art. 22¹ k.c. konsument zawarł z przedsiębiorcą czynność prawną niezwiązaną z jego działalnością gospodarczą lub zawodową. W dalszej mierze wskazać należy, że istotą umowy przewozu jest zobowiązanie się przewoźnika w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa do przewiezienia za wynagrodzeniem osób lub rzeczy (art. 744 k.c.). Główne świadczenia stron, w zakresie niniejszej umowy polegały zatem na zapłacie ceny biletu i przewiezieniu osób. Tak więc oceniane pod kątem abuzywności postanowienie wyłączające jurysdykcję krajową nie dotyczyło głównych świadczeń stron.

Sąd Okręgowy zauważa, że postanowienie umowne wyłączające jurysdykcję krajową, stanowiące w myśl powyższych ustaleń niedozwoloną klauzulę umowną, jest również sprzeczne z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości UE z 9 lipca 2009 r. (sygn. akt C-204/08). Trybunał zauważył, że w przypadku przewozu lotniczego osób pomiędzy państwami członkowskimi, dokonywanego na podstawie umowy zawartej z jednym przedsiębiorstwem lotniczym będącym rzeczywistym przewoźnikiem, sądem właściwym do rozpoznania powództwa o odszkodowanie, jest według wyboru powoda, sąd w okręgu którego znajduje się miejsce odlotu, albo sąd w okręgu którego znajduje się miejsce przylotu samolotu, uzgodnione w umowie.

W konsekwencji za chyby należy uznać zarzut naruszenia przez Sąd Rejonowy treści art. 385¹ § 1 k.c. polegający na błędnym wyeliminowaniu przez Sąd pierwszej instancji z treści art. 2.4 Ogólnych Warunków Przewozu postanowień dotyczących wyboru prawa (...), podczas gdy przepis ten w tym zakresie nie był kwestionowany przez powoda jako konsumenta i nie naruszał praw konsumenta w sposób rażący, a jego stosowanie w tym zakresie jest zgodne z wolą powoda - konsumenta, co wobec treści art. 385¹ § 2 k.c. winno prowadzić do pozostawienia niekwestionowanego przepisu.

W konsekwencji uznać należało, że z mocy art. 385¹ § 1 i 2 k.c. omawiany zapis nie wiązał konsumenta, który zawarł umowę przewozu. Ustalenie to prowadzi do wniosku, że klauzula umowna poddająca spory wynikające z umowy przewozu sądom (...) jest w sprawie niniejszej bezskuteczna.

W dalszej kolejności wskazać należy, iż chybnym okazał się również zarzut naruszenia przez Sąd Rejonowy treści art 117¹ § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 5 k.c.

Zdaniem Sądu II instancji, Sąd Rejonowy zasadnie uznał, iż w przedmiotowej sprawie bezwzględne zastosowanie winien mieć art. 778 k.c., zgodnie z którym roszczenia z umowy przewozu osób przedawniają się z upływem roku od dnia wykonania przewozu, a gdy przewóz nie został wykonany - od dnia, kiedy miał być wykonany.

W konsekwencji na aprobatę zasługuje uchwała Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2017 r., sygn. akt III CZP 111/16, z którego wynika, iż roszczenie pasażera w przypadku odwołania lotu, jego opóźnienia lub odmowy przyjęcia pasażera na pokład przedawnia się z upływem terminu rocznego zastrzeżonego dla umowy przewozu według art. 778 k.c. Odpowiedzialność przewoźnika nie zależy od wykazania przez pasażera jego winy ani powstałej szkody, tym bardziej termin roczny znajduje uzasadnienie funkcjonalne. Wobec braku dodatkowych wymagań stawianych dla dochodzenia roszczeń przez uprawnionego należy uznać go za wystarczający dla ich potencjalnego zaspokojenia. Wiąże się to z celem jak najszybszego uzyskania odszkodowania w sprawach standardowych, nie wymagających indywidualizowanej oceny, w przeciwieństwie do przypadków dochodzenia szkód wynikłych wskutek przewozu. Podobne stanowisko zostało również wyrażone w wyroku Trybunału Sprawiedliwości z dnia 22 listopada 2012 r. w sprawie C-139/11, z którego treści wynika, że do przedawnienia roszczenia o odszkodowania opartego na przepisach rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiającego wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów stosować się powinno przepisy danego państwa członkowskiego.

Mając na względzie powyższe okoliczności wskazać należało, że art. 118 k.c. stanowi podstawowe znaczenia dla konstrukcji przedawnienia, jednakże co istotne przepis ten ma zastosowanie w sprawach, które nie są uregulowane przepisem szczególnym w sposób odmienny. Wedle art. 775 k.c. zastosowanie przepisów rozdziału XXV kodeksu cywilnego odnosi się do sytuacji, w których brak jest uregulowań szczególnych dla świadczeń przewozowych. Takim przypadkiem jest długość terminu przedawnienia, która nie jest regulowana żadnym innym aktem. W konsekwencji stosując literalną wykładnię zastosowanie znajdzie roczny termin przedawnienia wynikający z treści art. 778 k.c.

Mając na względzie powyższe stwierdzić należało, że roszczenie o odszkodowanie uregulowane w art. 7 rozporządzenia (WE) nr 261/2004 z dnia 11 lutego 2004 r., przedawnia się w terminie rocznym na podstawie art. 778 k.c., który uznano za wystarczający ze względu na wskazaną specyfikę świadczenia. Jak słusznie wskazał Sąd Rejonowy, powód miał być pasażerem lotu na trasie R. B.w dniu 8 sierpnia 2018 r., wobec czego powództwo o odszkodowanie winno zostać wytoczone najpóźniej w dniu 8 sierpnia 2019 r. W konsekwencji wytoczenie powództwa dopiero w dniu 5 sierpnia 2020 r., niewątpliwie stanowi o upływie rocznego terminu przedawnienia. Wobec czego rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego należało ocenić jako prawidłowe, z uwagi na przedawnienie wywiedzionego roszczenia.

W konsekwencji, bezzasadnym było odnoszenie się do pozostałych zarzutów wywiedzionych przez stronę powodową, zmierzających do osiągnięcia analogicznego skutku.

Wobec powyższego orzeczono, jak w sentencji na podstawie art. 385 k.p.c.

Bogusława Jarmołowicz – Łochańska